Gemeente Voorschoten

Raadsvoorstel

Zaaknummer:	Z/23/072853/335613
Datum collegebesluit:	dinsdag 14 februari 2023
Datum commissievergadering:	donderdag 23 maart 2023
Datum raadsvergadering:	woensdag 5 april 2023
Soort Voorstel:	Raadsvoorstel
Onderwerp:	Zienswijze Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio
Portefeuillehouder:	Wethouder Zoetemelk
Programma:	Mens en Samenleving
Kernboodschap:	De raad wordt in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio. Na het ontvangen van de zienswijzen van alle deelnemende gemeenten stellen de colleges de Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio definitief vast. Verder wordt de raad gevraagd te besluiten over het samenvoegen van de budgetten Maatschappelijke Zorg van de individuele gemeenten tot een gezamenlijk Leidse Regio budget en om dit gezamenlijke budget onder te brengen bij de gemeente Leiden.
Bijlagen:	Bijlage 1: samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio Bijlage 2: Zienswijze Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio
Beslispunten:	1. Een zienswijze op Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio aan het college naar voren te brengen zoals verwoord in de bij dit besluit behorende brief. 2. De budgetten (historisch en objectief) voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zoals berekend in het verdeelmodel van AEF voor een periode van

6 jaar samen te voegen tot een gezamenlijk (Leidse Regio) budget en deze onder te brengen bij de gemeente Leiden.

3. Het instellen van een egalisatiereserve Maatschappelijke zorg Leidse regio en deze onder te brengen bij de gemeente Leiden.

Relatie met: Planning LTA

Inleiding en samenvatting

De gemeenten in Holland Rijnland verzorgen per 1 januari 2023 de taken op het gebied van de Maatschappelijke Zorg zoveel mogelijk lokaal (doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg). De gemeenten in de Leidse Regio (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude) hebben deze doordecentralisatie in nauwe samenwerking voorbereid vanuit het principe één gebied, één plan, één aanpak. In dit voorstel wordt voorgesteld om ook op financieel gebied samen te werken door het samenvoegen van de budgetten voor de Maatschappelijke Zorg van de individuele gemeenten. Afspraken hierover leggen de gemeenten van de Leidse Regio vast in een centrumregeling die we de "Samenwerkingsovereenkomst maatschappelijke zorg 2023 Leidse Regio" noemen, zie bijlage 1.

Gelijktijdig met dit voorstel leggen we u ook een voorstel ter zienswijze voor over de samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 tussen de gemeenten op Holland Rijnland niveau (registratienummer Z/23/072854).

Woordvoerdersoverleg Leidse Regio

Op 16 november 2022 zijn de woordvoerders van de Leidse Regio gemeenten geïnformeerd over de ontwikkelingen van de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg en de samenwerkingsovereenkomsten op Holland Rijnland én Leidse Regio niveau.

Voorgeschiedenis

Sinds 1 januari 2015 voert centrumgemeente Leiden de taken op het gebied van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen uit voor alle gemeente in Holland Rijnland. De gemeenten in Holland Rijnland bereiden zich samen voor op de doordecentralisatie van de maatschappelijke zorg volgens de kaders uit het beleidskader maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2017 – 2025 (vastgesteld door uw raad op 8 december 2016 registratienummer Z/16/003176). Alle gemeenteraden in Holland Rijnland hebben in september/oktober 2021 de financiële kaders voor de doordecentralisatie vastgesteld (vastgesteld door uw raad op 18 november 2021 registratienummer Z/21/057420).

De colleges van de Leidse Regio gemeenten hebben in de Uitvoeringsagenda Maatschappelijke Zorg Leidse Regio een verregaande samenwerking met elkaar afgesproken met het doel om de Maatschappelijke Zorg toekomstbestendig en efficiënt in te richten.

Beoogd effect

Door het kenbaar maken van uw zienswijze kunt u invloed uitoefenen op de besluitvorming over de Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio. Door het samenvoegen van de budgetten Maatschappelijke Zorg van de individuele gemeenten tot een Leidse Regio budget kan de benodigde transformatie van de Maatschappelijke Zorg in de Leidse Regio op een toekomstbestendige, effectieve en efficiënte wijze georganiseerd worden.

Argumenten

1.1. De gemeenteraad is bevoegd om een zienswijze naar voren te brengen bij het aangaan van een centrumregeling

Uit artikel 1, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) volgt dat een gemeenteraad in de gelegenheid moet worden gesteld om een zienswijze naar voren te brengen bij het voornemen van een college om een centrumregeling aan te gaan. Dit is een wijziging die geldt sinds 1 juli 2022 waardoor gemeenteraden meer invloed op de besluitvorming van samenwerkingen hebben en deze beter kunnen controleren.

1.2.Er is geen sprake van strijdigheid met het recht of het algemeen belang

Uw raad kan toestemming voor het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst door het college alleen onthouden wanneer er sprake is van strijd met recht of het algemeen belang. Dit is niet aan de orde.

1.3.Een centrumregeling past bestuurlijk en juridisch gezien het beste bij de ambities en wensen voor de samenwerking

Een centrumregeling is één van de vormen van publiekrechtelijke samenwerking zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Het is de beste passende vorm om de bestuurlijke samenwerking in de Leidse Regio voor de Maatschappelijke Zorg vorm te geven omdat: (a) het gaat om samenwerking tussen gemeenten in de Leidse Regio (publieke samenwerking); (b) het een wettelijke verplichting is voor de colleges om deze taken uit te voeren; (c) taken zijn van groot maatschappelijk belang; (3) het van belang is dat deelnemers langdurig verbonden blijven aan de samenwerking en (4) het gaat om taken die uitgevoerd

(moeten) worden zonder winstoogmerk en zonder ruimte voor ondernemerschap. Het treffen van deze regeling geeft waarborgen van rechtsbescherming, bezwaar en politieke verantwoording.

1.4. Het vastleggen van afspraken is het sluitstuk op de voorbereiding van de door decentralisatie van de maatschappelijke zorg

Vele jaren aan voorbereiding zijn voorafgegaan aan de totstandkoming van deze samenwerkingsovereenkomst. In de onderhavige samenwerkingsovereenkomst komen alle gemaakte afspraken samen.

1.5.Er is draagvlak bij alle Leidse Regio gemeenten voor het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst

De portefeuillehouders van de gemeenten in de Leidse Regio hebben tijdens het Bestuurlijk Overleg Leidse Regio van 7 december 2022 afgesproken om de samenwerkingsovereenkomst in de eigen gemeenten ter besluitvorming voor te leggen aan de colleges en gemeenteraden.

1.6. De samenwerkingsafspraken geven een uitwerking van de afspraken die tussen de Leidse Regio gemeenten gemaakt moesten worden in het kader van de doordecentralisatie Maatschappelijke Zorg

Naast de afspraken op Holland Rijnland niveau voor de specialistische voorzieningen Maatschappelijke Zorg maken de Leidse Regio gemeenten afspraken om te zorgen voor een gedragen, sluitende en zorgvuldige aanpak van de doordecentralisatie van de maatschappelijke zorg in de Leidse Regio. Dit gaat over de gezamenlijke voorbereiding en uitvoering van de Transformatie Maatschappelijke Zorg, waaronder het ontwikkelen en realiseren van een Ontwikkelagenda waarin in samenhang wordt gewerkt aan onder andere:

- de preventie van dakloosheid;
- de benodigde algemene (gesubsidieerde) voorzieningen;
- een spreidingsplan van voorzieningen in de Leidse regio om de op- en afbouwopgave te realiseren;
- de doorontwikkeling van de lokale toegang;
- gezamenlijke uitvoering van ondersteunende (reguliere) taken, zoals de monitoring en de subsidieverstrekking;
- het realiseren van uitstroommogelijkheden;
- afspraken over de financiën, die betrekking hebben op deze bovengenoemde taken (zoals de bekostiging maatschappelijke opvang en beschermd wonen in de individuele gemeenten en de bekostiging van de gezamenlijke voorzieningen – bijvoorbeeld het Respijthuis);

2.1 en 3.1 De gemeenteraad is bevoegd om te besluit over het samenvoegen van budgetten (budgetrecht)

Uit het raadsbesluit over de financiële kaders van de doordecentralisatie (vastgesteld door uw raad op 18 november 2021 registratienummer Z/21/057420) volgt dat iedere gemeente van Holland Rijnland eigen budget krijgt voor de uitvoering van de taken op het gebied van de Maatschappelijke Zorg. De Leidse Regio gemeenten stellen voor om deze budgetten samen te voegen tot een gezamenlijk ''Leidse Regio'' budget en dit budget onder te brengen bij de gemeente Leiden. Uit artikel 189 van de Gemeentewet volgt dat uw gemeenteraad hierover besluit (budgetrecht).

2.2.Door het instellen van een subregionaal (Leidse Regio) budget worden financiële risico's geminimaliseerd

Doordat het voor de Leidse Regio als geheel om een groter aantal cliënten gaat dan voor elke gemeente individueel, zullen de fluctuaties kleiner zijn, en daarmee ook de verschillen tussen kosten en beschikbare middelen. Bovendien hebben de Leidse Regio gemeenten met een gezamenlijke budget voldoende massa om de transformatie samen succesvol vorm te kunnen geven. Er wordt een egalisatiereserve ingesteld om de fluctuaties in het aantal cliënten op te kunnen vangen en de daarmee gepaard gaande uitgaven te dekken. Doordat het gezamenlijke budget wordt ondergebracht bij de gemeente Leiden stelt de gemeente Leiden de egalisatiereserve vast.

2.3.Ook andere kosten – zoals frictiekosten – kunnen worden bekostigd vanuit het subregionale budget, hiervoor zijn geen aanvullende afspraken of verdeelsleutels nodig

Bij een subregionaal budget kan eenvoudig worden afgesproken welke kosten er allemaal vanuit dit budget moeten worden betaald. In het bijzonder kunnen ook de frictiekosten worden betaald vanuit dit budget zonder dat daar een aparte verdeelsleutel voor afgesproken wordt.

2.4.Dit geeft de mogelijkheid aan de Leidse Regio gemeenten om zich te concentreren op de inhoudelijke transformatie zonder gelijktijdig ook een financiële transformatie vorm te moeten geven

Er wordt een inhoudelijke transformatie beoogd waarbij zorg dichterbij kwetsbare inwoners komt. Omdat een relatief groot deel van de voorzieningen Maatschappelijke Zorg zich momenteel in Leiden bevinden kent de Leidse Regio een vrij grote opgave rondom het spreiden en ombouwen van deze voorzieningen over alle gemeenten (de zogenoemde op / -af en ombouwopgave). Een subregionaal budget geeft de mogelijkheid voor de Leidse Regio om zich te concentreren op deze inhoudelijke transformatie, zonder tegelijkertijd ook de financiële transformatie succesvol vorm te moeten geven.

2.5.Vanuit haar huidige centrumgemeentefunctie ligt het voor de hand om het Leidse Regio budget onder te brengen bij de gemeente Leiden

Vanuit oudsher heeft de gemeente Leiden de Maatschappelijke Zorg georganiseerd voor alle Holland Rijnland gemeenten en het budget beheert. Hiervoor is de benodigde expertise aanwezig. De gemeente Leiden wil deze rol op zich nemen.

3.1. Het instellen van een egalisatiereserve Maatschappelijke zorg Leidse regio en deze onder te brengen bij de gemeente Leiden

Vanuit de samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke zorg 2023 Leidse regio is Leiden penvoerder voor de Leidse regio begroting voor de kosten Maatschappelijke zorg. De kosten voor voorzieningen Maatschappelijke zorg van de afgelopen drie jaar laat zien dat er schommelingen zijn van ongeveer 5% - 10%. Om die reden stellen we een egaliseringsreserve Maatschappelijke zorg Leidse regio in om tegenvallers in de toekomst op te kunnen vangen, met een minimum van 5% en een maximum van 10% van de begroting Maatschappelijke zorg Leidse regio inclusief de uitvoeringskosten. Afspraken met betrekking tot deze egalisatiereserve maken onderdeel uit van de samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke zorg 2023 Leidse regio en de daarbij op te stellen dienstverleningsovereenkomst met de Leidse regio gemeenten. Deze egalisatiereserve Maatschappelijke zorg Leidse regio wordt gevormd door het storten van overschotten op budgetten voor Maatschappelijke zorg Leidse regio en zullen worden verwerkt in de Planning en Control producten. Deze egalisatiereserve wordt ondergebracht bij Leiden. Het aandeel van de Leidse regio gemeenten in deze egalisatiereserve zal iedere gemeente afzonderlijk opnemen op de balans als vordering op Leiden, bij Leiden zal hiertegenover een schuld worden opgenomen op de balans.

Voor Voorschoten betreft dit een bedrag van € 10.689,-

Egalisatiereserve MZ LR:			
Leiden	€	552.978	79,0%
Leiderdorp	€	48.524	6,9%
Oegstgeest	€	85.483	12,2%
Zoeterwoude	€	2.325	0,3%
Voorschoten	€	10.689	1,5%
totaal	**€**	**700.000**	**100,0%**

Kanttekeningen

1.1. De regeling treedt in werking in het voorjaar van 2023 in plaats van per 1 januari 2023

De regeling treedt in werking na de zienswijzeprocedure en definitieve vaststelling in alle colleges en bekendmaking. Dit betekent dat de vaststelling van de overeenkomst niet per 1-1-2023 plaatsvindt, maar in het voorjaar van 2023 na de zienswijzeprocedure in alle gemeenteraden. Om de risico's en knelpunten voor de inwerkingtreding van de regeling in het voorjaar te ondervangen hebben alle gemeenten in de Leidse Regio het mandaat voor de subsidieverstrekking voor de subsidies maatschappelijke Zorg reeds in oktober/november 2022 aan de gemeente Leiden verstrekt.

1.2. De samenwerkingsovereenkomst wordt vooralsnog tijdelijk aangegaan tot 1 januari 2029

De samenwerkingsovereenkomst Leidse Regio sluit qua rechtsvorm aan bij de gekozen vorm voor de samenwerkingsovereenkomst op Holland Rijnland niveau. Beiden betreffen een centrumregeling. De centrumregeling geeft de transformatieopgave nu steun en tegelijkertijd flexibiliteit. Om op tijd een eventuele andere juridische vorm te bepalen voor de samenwerking wordt er in 2027 gestart met een evaluatieproces.

2.1. Financiële prikkels voor de individuele gemeenten om de op- en afbouw van voorzieningen, preventie en het realiseren van uitstroommogelijkheden vorm te geven zijn in dit scenario in minderde mate aanwezig

Het samenvoegen van de budgetten kent nadelen. Deze nadelen zijn echter ook aanwezig bij het behouden van de individuele budgetten bij iedere gemeente. De nadelen wegen niet op tegen de genoemde voordelen voor een subregionaal budget.

Inwonersparticipatie en communicatie
Adviesraden sociaal domein in de Leidse Regio

De adviesraden sociaal domein in de Leidse Regio zijn tijdens twee bijeenkomsten op 21 september 2022 en op 7 december 2022 meegenomen in de ontwikkelingen van de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg. De adviesraden sociaal domein in de Leidse Regio hebben geen formele adviesrol bij het vaststellen van de samenwerkingsovereenkomst omdat het een uitwerking betreft van eerder vastgestelde inhoudelijke beleidskaders waarover zij reeds geadviseerd hebben. Ze staan positief tegenover de voorgestelde samenwerkingsafspraken

Financiën
De gemeenteraden in Holland Rijnland hebben in september/oktober 2021 de financiële kaders voor de verdeling van de middelen voor de Maatschappelijk Zorg en de verwerking ervan in de

begroting vastgesteld (door de gemeenteraad Voorschoten op 18 november 2021 registratienummer Z/21/0574200). Dit gebeurt op basis van het model dat door het adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF) maakte (zie bijlage 4 van de samenwerkingsovereenkomst). In het PHO Maatschappij van 21 september 2022 zijn de geactualiseerde budgetten geaccordeerd en door de gemeente Leiden verwerkt.

Juridisch kader

Artikel 160 lid 1 onderdeel d Gemeentewet en artikel 1 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen.

Risico's

De Rijksoverheid heeft de decentralisatie Beschermd Wonen inmiddels meermaals uitgesteld. De gemeenten in Holland Rijnland hebben besloten door te pakken en de decentralisatie Beschermd Wonen in te laten gaan per 1 januari 2023. In tegenstelling tot het landelijk beleid is óók besloten om tegelijk de Maatschappelijke Opvang te decentraliseren. Daarbij is afgesproken dat de gemeente waar de zorg wordt geleverd financieel en inhoudelijk verantwoordelijk is voor het zorgtraject, inclusief de uitstroom na afloop van het traject. Het is nog onbekend welk beginsel landelijk zal worden ingevoerd.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet van toepassing in dit voorstel.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerdink,
burgemeester

Besluit

Zaaknummer: Z/23/072853/335613

De raad van de gemeente Voorschoten;

Gelet op het advies van de commissie Mens en Samenleving van 23 maart 2023;

Gelet op het bepaalde in artikel 1, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr);

Gelet op het bepaalde in artikel 189 van de Gemeentewet;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van dinsdag 14 februari 2023,

besluit:

1. Een zienswijze op Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Leidse Regio aan het college naar voren te brengen zoals verwoord in de bij dit besluit behorende brief;

2. De budgetten (historisch en objectief) voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zoals berekend in het verdeelmodel van AEF voor een periode van 6 jaar samen te voegen tot een gezamenlijk (Leidse Regio) budget en deze onder te brengen bij de gemeente Leiden;

3. Het instellen van een egalisatiereserve Maatschappelijke zorg Leidse regio en deze onder te brengen bij de gemeente Leiden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op woensdag 5 april 2023

de griffier, de voorzitter,

drs. B.J. Urban drs. N. Stemerdink